

Chuyện gia đình cũng dài như sông, mỗi thế hệ phải ghi vào một khúc

Văn mẫu hay đề tài phân tích trong Những đứa con gia đình của Nguyễn Thi quả đã có một dòng sông truyền thống liên tục chảy từ lớp người đi trước

Đề 1: Trong truyện *Những đứa con trong gia đình*, Nguyễn Thi có nêu lên quan điểm: *Chuyện gia đình cũng dài như sông, mỗi thế hệ phải ghi vào một khúc. Rồi trăm con sông của gia đình lại cùng đổ về một biển, "mà biển thì rộng lắm..., rộng bằng cả nước ta và ra ngoài cả nước ta"*.

Anh (chị) có cho rằng, trong thiên truyện của Nguyễn Thi quả đã có một dòng sông truyền thống liên tục chảy từ những lớp người đi trước: tổ tiên, ông cha, cho đến lớp người đi sau: chị em Chiến, Việt?

Bài làm:

Một số bài văn mẫu hay phân tích quan nhận định trên

Bài số 1:

Dòng sông của “Những đứa con trong gia đình” không chỉ là dòng sông “đẹp, lắm nước ngọt, nhiều phù sa” và sinh ra “vườn ruộng mát mẻ” mà còn là dòng sông của truyền thống gia đình liên tục chảy từ lớp người đi trước. Cũng như trăm con sông khác, con sông này cũng chảy ra biển, “mà biển thì rộng lắm, rộng bằng cả nước ta và ra ngoài cả nước ta”.

Trong thiên truyện của mình, Nguyễn Thi đã xây dựng nên một dòng sông chảy dài xuyên suốt. Đó là dòng sông của gia đình chị em Chiến Việt mà mỗi thế hệ là một “khúc” của dòng sông để rồi tất cả đều được ghi vào đó. “*Những đứa con trong gia đình*” là sự tiếp nối huyết thống từ bao đời, nhưng không dừng lại ở đây, mỗi thế hệ còn là cầu nối của truyền thống vĩ đại - truyền thống chống giặc ngoại xâm từ tổ tiên, ông cha và cho đến đời của chị em Chiến Việt. Con sông ấy cứ chảy qua bao thế hệ mà chính chú Năm lại là kết tinh của “con sông truyền thống”. Từ lâu rồi, chú Năm gắn bó với vùng sông nước Bến Tre, mưu sinh từ những con sông, con nước. Nhưng bật lên trong con người chú là một tâm hồn nhơn nghĩa, đạo lí. Cái đạo lí của một “ông già Nam Bộ” chất phác, rạch ròi nhưng rất cảm động được thể hiện qua những ước vọng của chú: “...rán cho mau lớn. Chừng nào bay trọng trọng rồi tao giao cuốn sổ cho chị em bay”. Ước mong của chú là vậy, mong cho chị em Chiến Việt mau lớn để giao lại “cuốn sổ gia đình” cũng chính là cả con sông truyền thống. Ông già Nam Bộ này còn răn đe: “... thù cha thù mẹ chưa trả mà bỏ về là chú chặt đầu...”. Lời răn yêu ấy cũng chính là tâm nguyện của chú gửi đến “khúc” hạ lưu của dòng sông với lòng yêu thương vô bờ. Chú Năm như một cuốn gia phả sống, ghi chép tất cả những câu chuyện của gia đình với những nét chữ “lọng cọng”. Những sự việc trong “cuốn sổ – truyền thống” chính là những nỗi đau và niềm tự hào của gia đình. Thật cảm động khi đọc những câu chuyện: “Thím Năm bơi xuống rọc lá chuối bị cano Mỏ cày bắn bể xuống... Ông nội nghe súng nổ, sợ bò đứt day ra năm giằm bò, bị

Chuyện gia đình cũng dài như sông, mỗi thế hệ phải ghi vào một khúc

lính Tổng phòng [...] bắn giữa bụng... tía Việt bị lính Tây bout Kinh Ngang bắt chặt đầu...". Những câu chuyện của gia đình xét cho cùng là bản tố cáo tội ác của bọn giặc Tây mà Nguyễn Thi gián tiếp viết ra.

Song song với hình ảnh chú Năm – ông già Nam Bộ với tính tình chất phát, thiết tha, luôn sống và hướng đến truyền thống, ta lại bắt gặp hình ảnh của mẹ Việt, người mẹ Nam Bộ và rất Nam Bộ. Mẹ Việt cũng là một khúc sông chảy cùng vị trí với “khúc sông chú Năm” trong con sông lớn của gia đình. Mẹ Việt hiện lên là người phụ nữ chịu thương, chịu khó sức mui “lúa gạo và mùi mồ hôi” đến nỗi “lưng áo bà ba đẫm mồ hôi và đen lại”. Đường như mẹ Việt sinh ra là để nuôi con, để đánh giặc. Bản tính của người phụ nữ Nam Bộ đôi khi cộc cằn nhưng hiền dịu, gan lì với giặc nhưng lại hết mực chiều chuộng, yêu thương con cái của mình. Mẹ Việt còn “thừa hưởng” cái gọi là “dạ” từ ba Việt nữa. Chồng bị chặt đầu, mẹ Việt cấp rồ đi đòi, tay thì bế thằng Út và theo sau là lũ con nhỏ và “mỗi lần địch bắn đùng đùng trên đầu... lòng dạ đâu còn rảnh mà để sợ, mà khóc, chỉ thương con thôi”. Mẹ Việt yêu thương con hết mực, luôn chăm chút từng miếng ăn cho con cái đến cả những cách con làm cứ như phù sa sông bồi đắp vào bãi ngày này qua ngày nọ, năm này qua tháng nọ vậy. Với hình ảnh của mẹ Việt, ta dễ dàng liên tưởng đến nét kiên cường của chị Út Tịch (người mẹ cầm súng), tình yêu thương chồng con của chị Dậu (Tắt đèn) và cả sự đấu tranh kiên cường, cứng cỏi của Chị Sứ (hòn đất),... nói cách khác, mẹ Việt là con sông phản chiếu của những người phụ nữ thời chiến: “kiên cường, bất khuất, trung hậu, đảm đang”. Quả là khúc sông thật cao cả và chảy dài mạnh mẽ...

Nếu so với “khúc sông mẹ chú Năm”, thì Chiến và Việt là hai khúc sông sau mà khúc sông sau thì lúc nào cũng chảy xa hơn khúc sông trước, cứ như vậy, nối tiếp nhau mà chảy. Ở chị Chiến có cái gì “in như mẹ vậy” từ vẻ bề ngoài chắc nịch đến cả cái gáy đỏ, bắp tay to khỏe nữa,... và còn đến cả lời nói, cử chỉ và sự suy tính ra dáng của một người trưởng thành, chu toàn, êm đẹp... bên cạnh đó, “khúc sông” Việt tuy có nhỏ hơn “khúc sông Chiến”, vẫn còn nét lộc ngọc, vô tư của một thanh niên mới lớn, nhưng trong Việt đã chứa đựng chất anh hùng biểu hiện ở những suy nghĩ táo bạo của mình. Lúc bị thương nặng, Việt vẫn cố gắng lên nòng súng sẵn sàng chiến đấu, cả những suy nghĩ của Việt, ta lại thấy một người lính rất chững chạc: “Trên trời có mây, dưới đất có mây, cả khu rừng này còn có mình tao”. Quả thật, khúc sông “Chiến-Việt” đã chảy xa hơn đại diện cho sức trẻ tiến công. Trong khi mẹ Việt mang nỗi đau mất chồng và chưa thể cầm súng để trả thù thì chiến và Việt lại cầm súng vì nỗi đau mất cha mất mẹ quyết tòng quân đánh giặc. Có thể nói, khúc sông Chiến-Việt là khúc sông nhận lưu lượng nhiều hơn, chảy mạnh hơn và xa hơn những khúc sông trước đó vì 2 khúc sông này là cả hy vọng của một gia đình truyền thống bao thế hệ.

Những khúc sông của gia đình cứ như thế nối tiếp nhau chảy, chảy hoài, chảy mãi như máu chảy trong người vậy. Rồi con sông của gia đình lại chảy về biển cũng như trăm con sông khác. Nguyễn Thi đã buộc ta phải liên tưởng đến biển đến đại dương bao la rộng lớn. Biển ấy là biển của cách mạng cả nước mênh mông, rộng lớn và vĩnh cửu. Còn đại dương ấy chính là đại dương cách mạng của những quốc gia đang bị xâm lược trên thế

Chuyện gia đình cũng dài như sông, mỗi thế hệ phải ghi vào một khúc

giới. Cũng như dòng chảy của máu trong cơ thể được lưu thông bằng tim, thì dòng chảy của con sông cách mạng được khơi nguồn và duy trì bằng những con tim cách mạng “còn nóng hôi hổi” chứa những sự mất mát đau thương nhưng lại rạng ngời niềm hy vọng.

Bài số 2:

Những đứa con trong gia đình của nhà văn Nguyễn Thi gắn liền với không khí của những ngày kháng chiến chống đế quốc Mỹ quyết liệt và hào hùng. Câu chuyện kể về những đứa con trưởng thành trong gia đình lớn cách mạng, hun đúc những vẻ đẹp truyền thống của quê hương. Mỗi một nhân vật trong tác phẩm đã thể hiện một cách đặc sắc phẩm chất, cá tính của con người Nam Bộ trung dũng kiên cường, gắn bó với gia đình, quê hương, trung thành với cách mạng.

Tác phẩm được xây dựng theo kết cấu truyện ngắn hiện đại: là mạch hồi ức của anh tân binh Việt, đan xen giữa quá khứ và hiện tại, nối kết một cách tự nhiên tình cảm gia đình – quê hương – cách mạng. Không gian giàu kịch tính và thời gian nghệ thuật của tác phẩm tạo nên sự đan cài của những câu chuyện kể không theo trình tự tuyến tính mà có sự sắp xếp hợp lý, tạo ra sự liên tưởng nhiều chiều. Xoay quanh nhân vật trung tâm là hai chị em Chiến và Việt còn là hệ thống hình tượng nhân vật gắn bó với nhau trong tình ruột thịt, có những nét bản chất thống nhất như chảy ra trong cùng huyết thống, nhưng mỗi người một vẻ không ai giống ai. Chính những nét tiêu biểu đó đã góp phần tái hiện thành công phẩm chất đáng quý của những con người quê hương Nam Bộ giàu lòng yêu nước, căm thù giặc, giúp người đọc hiểu rõ hơn về một thời đại hào hùng và giá trị nhân bản của cuộc kháng chiến chống Mỹ.

Những nhân vật trong gia đình được giới thiệu gắn với hình ảnh thân thương của quê hương và những kỷ niệm cụ thể thời thơ ấu dữ dội của anh tân binh Việt. Chiến đấu giữa bầy giặc Mỹ, bị thương, lạc đồng đội, người chiến sĩ ấy giữa cơn mê tỉnh chập chờn đã nhớ về những hình ảnh thân thương nhất từ thời ấu thơ. Dường như đó chính là nguồn sức mạnh giúp anh vượt qua cái chết tìm về sự sống, tìm về đồng đội. Những con người trong gia đình Việt gắn với hồi ức thiêng liêng và cảm động làm sống dậy cả một quá khứ yêu thương và căm thù: chị Chiến, má, chú Năm. Hiểu theo một nghĩa rộng, đó cũng là những đứa con trong gia đình lớn: cách mạng.

Tất cả những con người ấy cùng giống nhau ở lòng căm thù giặc sâu sắc, vì những tội ác mà chúng đã gây ra với người thân trong gia đình. Gắn bó với mảnh đất quê hương, những con người ấy còn giàu tình nghĩa, trung thành với cách mạng bởi cách mạng đã đem lại cho họ sự đổi đời thật sự. Dường như anh chiến sĩ Việt đã thừa hưởng được từ thế hệ đi trước, chú Năm và má, hành động dũng cảm gan góc và lòng say mê khao khát được đánh giặc. Trong các nhân vật được tái hiện, chú Năm và má được khắc họa với những nét riêng độc đáo.

Chuyện gia đình cũng dài như sông, mỗi thế hệ phải ghi vào một khúc

Chú Năm thể hiện đầy đủ bản tính tự nhiên của người nông dân Nam bộ hiền lành chất phác, giàu cảm xúc mơ mộng nội tâm. Một người từng trải qua đắng cay của cuộc đời làm mướn trước cách mạng, để thành bản tính ít nói. Đau thương hẳn sâu từ cuộc đời gian khổ và với tư cách chứng nhân của tội ác của thằng Tây, thằng Mỹ và bọn tay sai phải chăng đã làm nên nét đa cảm trong gương mặt với đôi mắt lúc nào cũng mở to, mọng nước. Chất Nam bộ rất trong con người ông thể hiện qua việc hay kể sự tích cho con cháu, và kết thúc câu chuyện thế nào cũng hò lên mấy câu. Nét đặc biệt độc đáo ở người đàn ông này là có sổ ghi chép chuyện gia đình. Cuốn sổ ghi đầy đủ những chuyện thỏn mỏn của nhiều thế hệ, như minh chứng cho tấm lòng thuần hậu của ông. Đó còn là những trang ghi chép tội ác của kẻ thù gây ra, những chiến công của từng thành viên, như một biên niên sử. Bản thân ông cũng chính là một trang sử sống, khi gửi gắm, nhắn nhủ cho hai chị em Chiến và Việt: "chuyện gia đình ta nó cũng dài như sông, để rồi chú sẽ chia cho mỗi người một khúc mà ghi vào đó...". Nhân vật đã thể hiện vẻ đẹp của tấm lòng sắt son, ý thức trách nhiệm của thế hệ đi trước.

Má của Chiến và Việt là hội tụ phẩm chất tốt đẹp của người phụ nữ Nam bộ anh hùng trong kháng chiến. Những ấn tượng tác giả để lại đậm nét trong người đọc về nhân vật này là vẻ tính gan góc từ khi còn là con gái. Người đàn bà hết lòng thương yêu chồng con ấy đã phải trải qua thời khắc dữ dội khi kẻ thù chặt đầu chồng, nhưng má đã vượt lên đau thương để nuôi dạy đàn con khôn lớn trưởng thành. Hình ảnh người mẹ ấy đối mặt với hòng súng quân thù như gà mẹ xoè cánh che chở đàn con, khiến kẻ thù phải run sợ trước đôi mắt của người vượt sông vượt biển. Nuôi con và cả con của đồng chí, má là hiện thân của vẻ đẹp gan góc được tôi luyện trong đấu tranh, với đức hy sinh vô bờ bến lặng thầm, tảo tần lam lũ, đau thương chôn kín trong giọt nước mắt lặng lẽ kín đáo. Trong tâm hồn người phụ nữ ấy là tình yêu lớn lao, ý chí bất khuất kiên cường và cả tinh thần dám hy sinh, đổi mạng sống vì cách mạng.

Hai chị em Chiến và Việt đã được thừa hưởng tất cả những vẻ đẹp của thế hệ đi trước, tính cách được tạo nên từ truyền thống gia đình, từ hoàn cảnh đặc trưng: thương cha má, cùng chung lo toan công việc cách mạng, giàu tình nghĩa với quê hương. Không phải ngẫu nhiên hai chị em đã cùng xung phong tòng quân một ngày, để trả mối thù cha bị chặt đầu, má bị trái cà nông quân thù sát hại. Trong hoàn cảnh khốc liệt của cuộc chiến.

Tóm lại, câu nói của chú Năm với hai chị em Chiến, Việt: "Chuyện gia đình ta nó cũng dài như sông, để rồi chú sẽ chia cho mỗi người một khúc để ghi vào đó. Trăm sông đổ về một biển, con sông gia đình ta cũng chảy về biển mà biển thì rộng lắm"... là câu nói thể hiện toàn bộ ý tưởng của Nguyễn Thi trong truyện ngắn *Những đứa con trong gia đình*. Ý tưởng này không chỉ thu hẹp trong phạm vi gia đình, mà còn có ý nghĩa khái quát, rộng lớn hơn. Đó là cả một đại gia đình cách mạng miền Nam trong thời kì chống Mỹ cứu nước. Câu nói này của chú Năm nói riêng và toàn bộ nội dung câu chuyện nói chung đã cho ta hiểu thời kì chống Mỹ ở miền Nam là một thời kì gay go, quyết liệt, nhân dân miền Nam phải sống trong đau khổ với biết bao hi sinh mất mát dưới sự đàn áp dã man của quân thù. Nhưng tinh thần yêu nước, yêu chân lí cách mạng, ý chí quật khởi của nhân

Chuyện gia đình cũng dài như sông, mỗi thế hệ phải ghi vào một khúc

dân miền Nam dưới ánh sáng của lí tưởng cách mạng đã bùng lên mãnh liệt, không sức gì ngăn nổi. Đó chính là truyền thống gia đình, truyền thống cách mạng, góp phần làm nên bề dày truyền thống của dân tộc.